

هدفهای رفتاری: در پایان این درس، فراگیر باید بتواند:

- ۱- الگوی اساس بالاتنه بدون ساسون (برای پارچه‌های کشفافت و تریکو) را رسم نماید.
- ۲- دوخت طرح ساده بالاتنه بدون ساسون را به‌طور کامل انجام دهد.
- ۳- الگوی اساس بالاتنه بدون ساسون رگلان ساده را رسم نماید.
- ۴- دوخت طرح ساده بالاتنه بدون ساسون رگلان را به‌طور کامل انجام دهد.
- ۵- الگوی شلوار زنانه را (برای پارچه‌های کشفافت و تریکو) رسم نماید.
- ۶- دوخت کامل شلوار زنانه را انجام دهد.
- ۷- الگوی لباس زیر زنانه را در یک طرح ساده رسم نماید.
- ۸- دوخت کامل لباس زیر زنانه را در یک طرح ساده انجام دهد.

چگونگی رسم الگوی اساس بالاتنه بدون ساسون

(شکل ۱۷۴)

دوخت لباسهای بدون ساسون، معمولاً روی پارچه‌های تریکو و کشفافت انجام می‌گیرد. برای رسم الگوی اساس بالاتنه به اندازه‌های زیر نیاز است که می‌توانید مقادیر لازم را از جدول اندازه‌های استاندارد استخراج کنید (مثال برای سایز ۳۸):

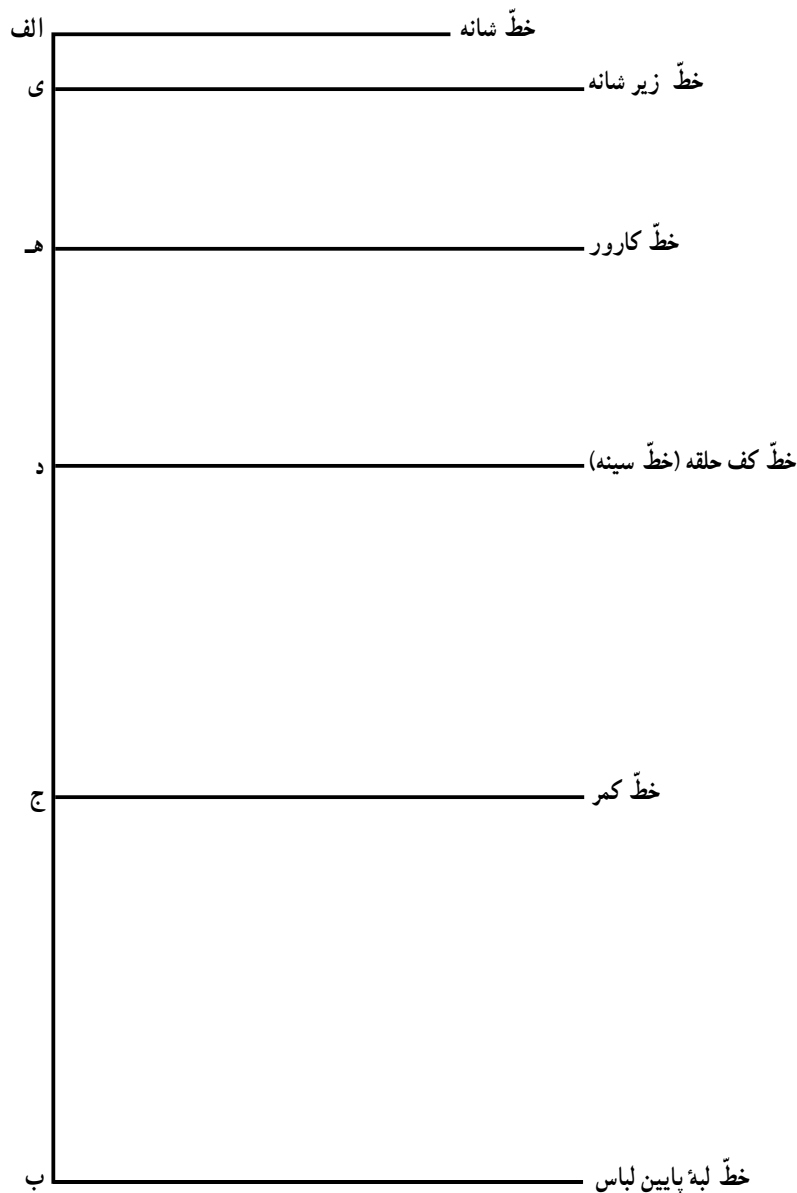
- ۱- پهناي گردن ۷/۲۵ سانتیمتر
- ۲- دور سينه ۸۸ سانتیمتر
- ۳- کارور پشت ۳۴/۴ سانتیمتر
- ۴- قد بالاتنه جلو ۳۹/۵ سانتیمتر
- ۵- بلندی (ارتفاع حلقه آستین) ۲۱ سانتیمتر
- ۶- قد آستین ۵۷/۲۵ سانتیمتر
- ۷- دور مچ (برای کنترل) ۱۶ سانتیمتر
- ۸- قد دلخواه بالاتنه ۶۳ سانتیمتر (از اولین مهره پشت گردن تا بلندی دلخواه در امتداد خط مرکزی پشت)

شکل ۱۷۴

* ابتدا قد دلخواه بالاتنه را به صورت ارتفاع خط الف، (ب)، از بالا به طرف پایین و به صورت قایم رسم کنید (شکل ۱۷۵).
 قد دلخواه = (الف، ب)
 * خط شانه را در نقطه الف بر خط الف، ب در اندازه فرضی به طور عمود رسم کنید.
 * «خط لبه پایین لباس» را در نقطه ب بر خط الف، ب در اندازه فرضی به طور عمود رسم کنید.
 * قد بالاتنه جلو را از نقطه الف روی خط الف، ب تا نقطه ج پایین آمده علامت بگذارید؛ سپس «خط کمر» الگو را

در این نقطه بر خط مذکور به طور عمود رسم کنید.
 قد بالاتنه جلو . (الف، ج)
 * بلندی ارتفاع حلقه آستین را با اضافه ۱/۵ سانتیمتر محاسبه نموده، حاصل را از نقطه الف روی خط الف، ج تا نقطه د علامت بگذارید؛ سپس «خط کف حلقه» یا «خط سینه» را در این نقطه بر خط مذکور به طور عمود رسم کنید.
 * نقطه ه را در نصف فاصله الف، د علامت گذاشته آنگاه (خط کارور) را در این نقطه بر خط الف، ب، عمود کنید.

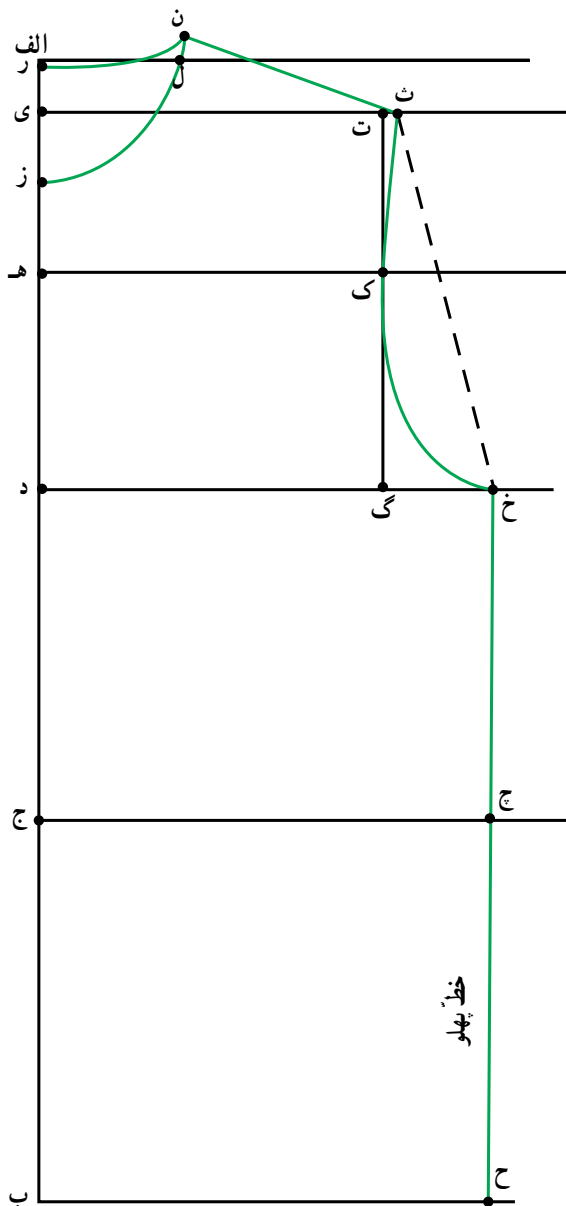
شکل ۱۷۵

* از نقطه (ت) به مقدار $\frac{5}{10}$ سانتیمتر تا نقطه (ث) روی (خط زیر شانه) خارج شده، علامت بگذارید؛ سپس از نقطه (ث) به (ن) به طور مستقیم رسم کنید تا خط سرشانه الگو مشخص شود.

سانتیمتر $\frac{5}{10}$. (ت، ث)

* حلقه آستین الگو را از نقطه (خ) تا (ک) به طور هلال و از نقطه (ک) تا (ث) به صورت هلال خیلی کم، رسم کنید. بدین ترتیب الگوی بالاتنه کامل می شود.

رسم آستین: برای رسم الگوی آستین، ابتدا خط (ط، ظ) را برابر قد آستین جدول با کسر ۳ سانتیمتر، از بالا به پایین و به طور قائم رسم کنید. خط مذکور را «خط مرکزی آستین» بنامید.

شکل ۱۷۶

* از نقطه (الف) روی خط (الف، ب) مقدار $\frac{1}{4}$ فاصله (الف، ه) را تا نقطه (ی) علامت گذاشته، سپس «خط زیر شانه» را در این نقطه بر خط (الف، ب) به طور عمود رسم کنید. بدین ترتیب رسم خطوط عرضی الگو به پایان می رسد:

(الف، ه) $\frac{1}{4}$. (الف، ی)

– اکنون برای رسم الگوی بالاتنه جلو و پشت که به طور توأم محاسبه و رسم می شود مراحل زیر، بررسی می گردد:

* از نقطه (الف) مقدار «پهنای گردن» را روی خط شانه تا نقطه (ل) علامت بگذارید؛ سپس از این نقطه، یک سانتیمتر تا نقطه (ن) به طور عمود به طرف بالا علامت بگذارید (شکل ۱۷۶).

پهنای گردن = (الف، ل)

سانتیمتر ۱ . (ل، ن)

* نقطه (ر) را به فاصله $\frac{5}{10}$ سانتیمتر زیر نقطه (الف) انتخاب کرده، هلال حلقه گردن پشت را از نقطه (ن) تا (ر) رسم کنید.

* برای تعیین گودی حلقه گردن جلو، مقدار پهنای گردن را با کسر $\frac{7}{10}$ سانتیمتر محاسبه نموده، حاصل را از نقطه (الف) روی خط (الف، ب) تا نقطه (ز) علامت بگذارید؛ سپس هلال حلقه گردن جلو را از نقطه (ز) تا (ن) رسم کنید.

* برای تعیین عرض سینه الگو، مقدار $\frac{1}{4}$ دور سینه را با اضافه ۲ سانتیمتر محاسبه نموده، حاصل را از نقطه (د) روی «خط کف حلقه» تا نقطه (خ) پیش رفته علامت بگذارید؛ سپس از نقطه (خ) خطی عمود بر خط عرضی لبه پایین در نقطه (ح) رسم کنید تا خط کمر را در نقطه (چ) قطع نماید.

۲ (دور سینه $\times \frac{1}{4}$) . (د، خ)

* برای تعیین عرض کارور الگو مقدار $\frac{1}{4}$ کارور پشت را با اضافه یک سانتیمتر محاسبه نموده، حاصل را از نقطه (د) روی خط کف حلقه تا نقطه (گ) علامت بگذارید؛ سپس از این نقطه خطی در نقطه (ت) بر خط زیر شانه عمود کنید تا خط کارور را در نقطه (ک) قطع نماید.

(ت، ی) . (ک، ه) . ۱ (کارور پشت $\times \frac{1}{4}$) . (د، گ) .

(شکل ۱۷۷).

۱ (الف، د) $\frac{1}{3}$. (ط، ص)

* اکنون برای رسم هلال کاپ الگوی آستین، خطی در الگوی بالاتنه، از نقطه (ث) تا (خ) به طور مستقیم رسم نمایید؛ سپس خط مذکور را اندازه گرفته مقدار بدست آمده را با اضافه ۲ سانتیمتر محاسبه کنید. آنگاه حاصل محاسبه را روی الگوی آستین از نقطه (ط) بر «خط کف حلقه آستین» در نقطه (ض) قطع دهید.

(ط، ص) ۲. (ث، خ)

از (شکل ۱۷۷) از (شکل ۱۷۶)

* از نقطه (ض)، خطی عمود بر خط میج در نقطه (ش) وارد آورید.

* از نقطه (ش)، مقدار $\frac{1}{3}$ فاصله (ش، ط) را روی خط میج تا نقطه (س) علامت گذاشته، از (س) به طور مستقیم به (ض) وصل کنید تا خط مربوط به درز زیر آستین، مشخص شود.

(ش، ط) $\frac{1}{3}$. (ش، س)

* برای رسم هلال کاپ آستین، فاصله خط (ط، ض) را با دو نقطه (ع) و (غ) به سه قسمت مساوی تقسیم نمایید، سپس از نقطه (غ) $1/75$ سانتیمتر تا نقطه (م) به طور عمود بالا رفته، هلال بالای کاپ آستین را از نقطه (ط) به (م) و از (م) به (ع) رسم کنید. بقیه هلال را از نقطه (ع) تا (ض) به گونه ای رسم کنید که هلال (ع، ض) به اندازه $0/6$ سانتیمتر به طرف پایین باشد.

(ط، ض) $\frac{1}{3}$. (ع، ض) . (غ، ع) . (ط، غ)

سانتیمتر $1/75$ (غ، م)

* در آستینهای کوتاه، برای رسم خط عرضی لبه آستین از نقطه (ط)، قد لازم آستین کوتاه را روی خط مرکزی پایین آمده، سپس خط عرضی مربوط به آنرا به خط مرکزی عمود کنید.

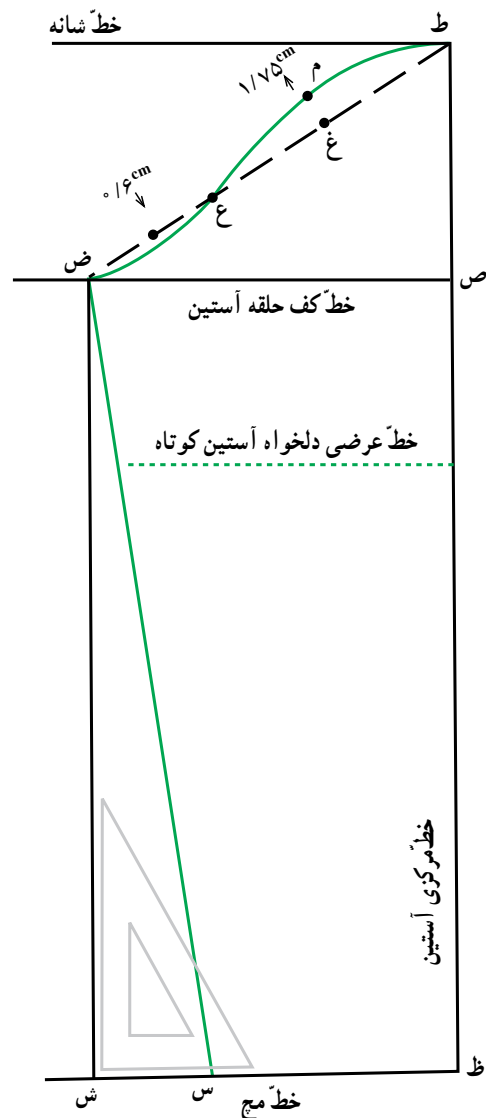
— خط مرکزی (ط، ظ) را روی کاغذ الگو، تا زده، کل الگو را کپی کنید و الگوی آستین را کامل نمایید (شکل ۱۷۸).

سانتیمتر ۳ . قد آستین از جدول . (ط، ظ)

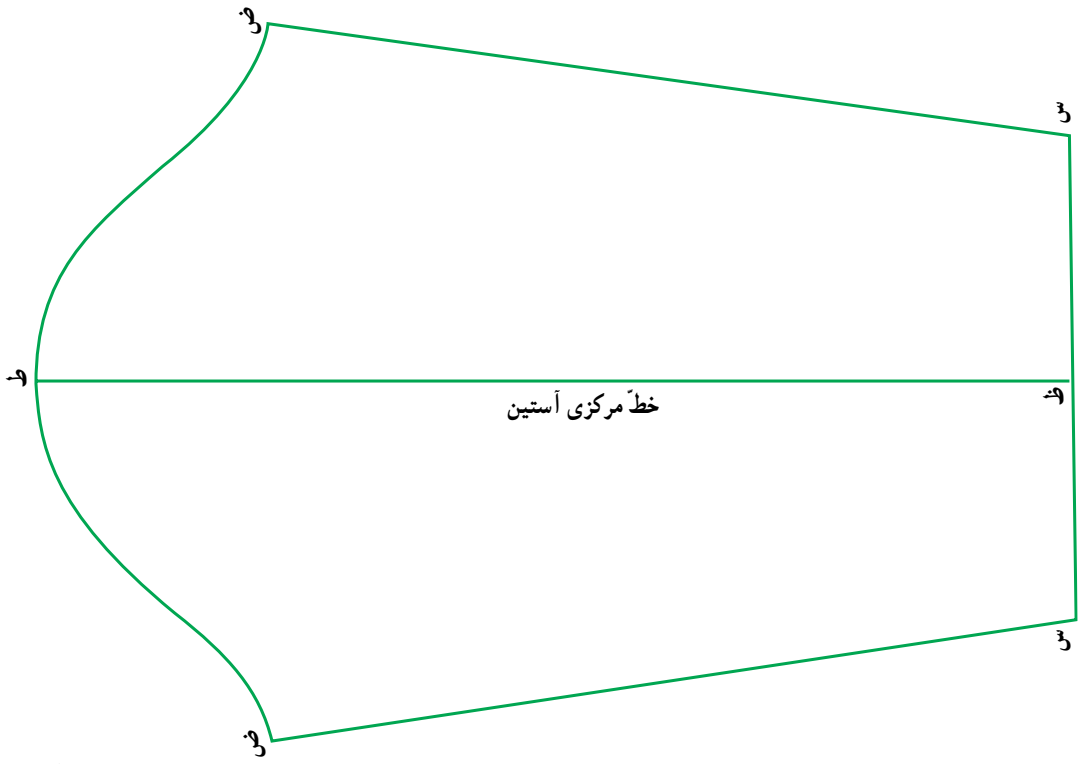
* «خط شانه» را در نقطه (ط) به خط مرکزی آستین، (در اندازه فرضی) به طور عمود رسم کنید.

* (خط میج) را در نقطه (ط) بر خط مرکزی آستین (در اندازه فرضی) عمود نمایید.

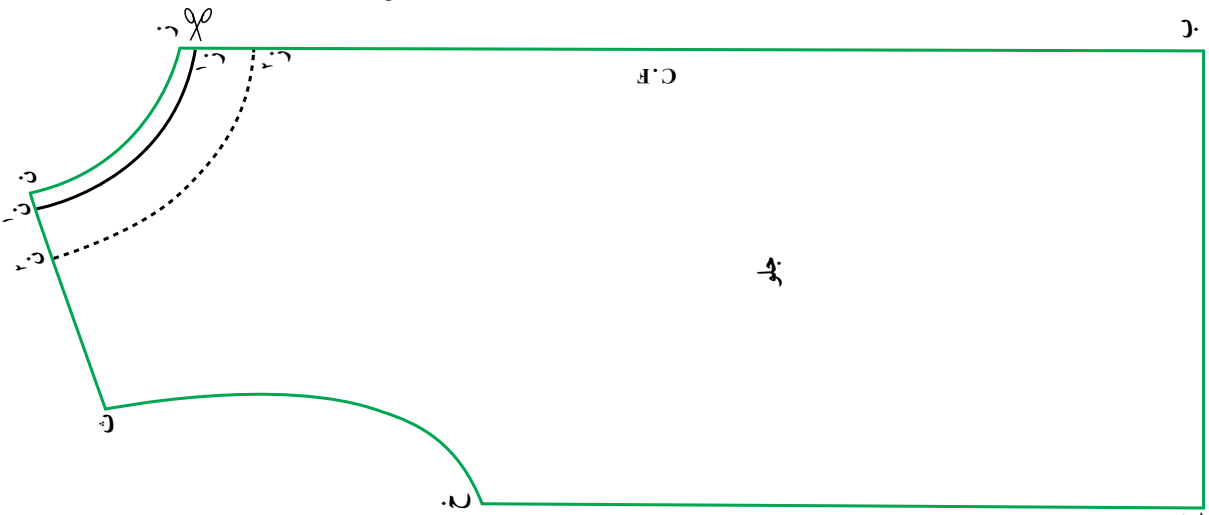
* برای تعیین «ارتفاع کاپ آستین» ابتدا مقدار $\frac{1}{3}$ فاصله (الف، د) از الگوی بالاتنه را با اضافه یک سانتیمتر محاسبه کنید؛ سپس حاصل را از نقطه (ط) روی خط مرکزی آستین تا نقطه (ص) علامت گذاشته، خط کف حلقه آستین را در این نقطه بر خط مرکزی آستین (در اندازه فرضی) عمود نمایید.

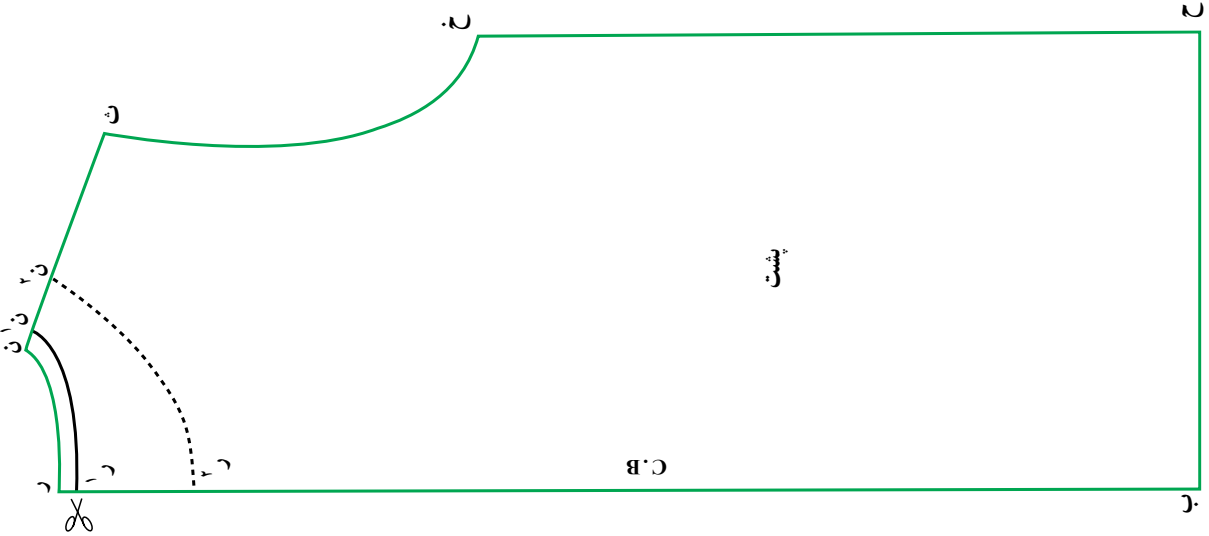
شکل ۱۷۷

شکل ۱۷۸

شکل ۱۷۹

شکل ۱۸۰

– الگوی جلوی بالاتنه (شکل ۱۷۹) را از الگوی پشت (شکل ۱۸۰) مجزاً کنید.

توجه: در صورتی که هلال کامل حلقه گردن الگو به اندازه دور سر (از روی پیشانی تا پس سر) باشد، می توان خط مرکزی پشت را نیز مانند خط مرکزی جلو روی دولای بسته پارچه قرار داد و آن را بدون درز آماده نمود (مانند طرح نمونه). در غیر این صورت باید در امتداد خط مرکزی جلو یا پشت (بسته به طرح دلخواه) مقدار سطح دکمه خور یا دوخت زیپ منظور نمود.

* هلال حلقه گردن جلو و پشت را براساس توضیحات مذکور، یک سانتیمتر دکلته کنید تا هلال حلقه گردن گشادی لازم را داشته باشد؛ سپس طبق توضیحات مربوط به رسم سجاف یقه های ساده، سجاف را در پهنای لازم رسم کنید. بر این مبنا، عرض سجاف را روی خط سرشانه پس از حذف یک سانتیمتر دکلته، ۳ سانتیمتر منظور کنید مانند فاصله (ن^۱، ن^۲).

عرض سجاف را در خط مرکزی پشت از نقطه (ر^۱) تا (ر^۲) برابر ۶ سانتیمتر و در خط مرکزی جلو از نقطه (ز^۱) تا (ز^۲) برابر ۳ سانتیمتر در نظر گرفته، هلال خارجی مربوط به خط سجاف یقه را رسم کنید.

دوخت: خط مرکزی جلوی بالاتنه را روی دولای بسته گذاشته، خط مرکزی پشت آن را (در صورتی که یقه نسبتاً گشاد در نظر گرفته شده باشد)، روی دولای بسته پارچه برش کنید (شکل ۱۸۱ و شکل ۱۸۲).

* روی سجافهای جلو و پشت، به اندازه سطح الگوی سجاف، از لایی چسبان استفاده کنید.

* اضافه درز را در اطراف الگو برابر یک سانتیمتر منظور کنید. به غیر از لبه خارجی سجاف یقه که براساس توضیحات مربوط به یقه، آن را برابر ۲/۰ سانتیمتر و اضافه درز لبه پایین لباس را برابر ۳ سانتیمتر در نظر می گیرید (یک سانتیمتر برای توگذاشتن لبه و ۲ سانتیمتر برای برگرداندن لبه به داخل لباس).
* خطوط مربوط به هلال حلقه گردن لباس را با کوک راهنما مشخص کنید.

* هلال حلقه آستین جلو و پشت را با کوک راهنما مشخص کنید.

* خط لبه پایین لباس را با کوک راهنما مشخص کنید.
* الگوی آستین را با توجه به خط راه پارچه که منطبق بر خط مرکزی آستین در نظر گرفته می شود، روی پارچه برش کنید.
* اضافه درز آستین در اطراف الگو را یک سانتیمتر و دو لبه مج برابر ۳ سانتیمتر (یک سانتیمتر برای توگذاشتن لبه و ۲ سانتیمتر برای برگرداندن اضافه درز لبه به داخل لباس) در نظر بگیرید (شکل ۱۸۳).

* نقطه مرکزی بالای کاپ آستین را چرت بزنید. این علامت، در هنگام دوخت، محل اتصال آستین به نقطه سرشانه بالاتنه است.

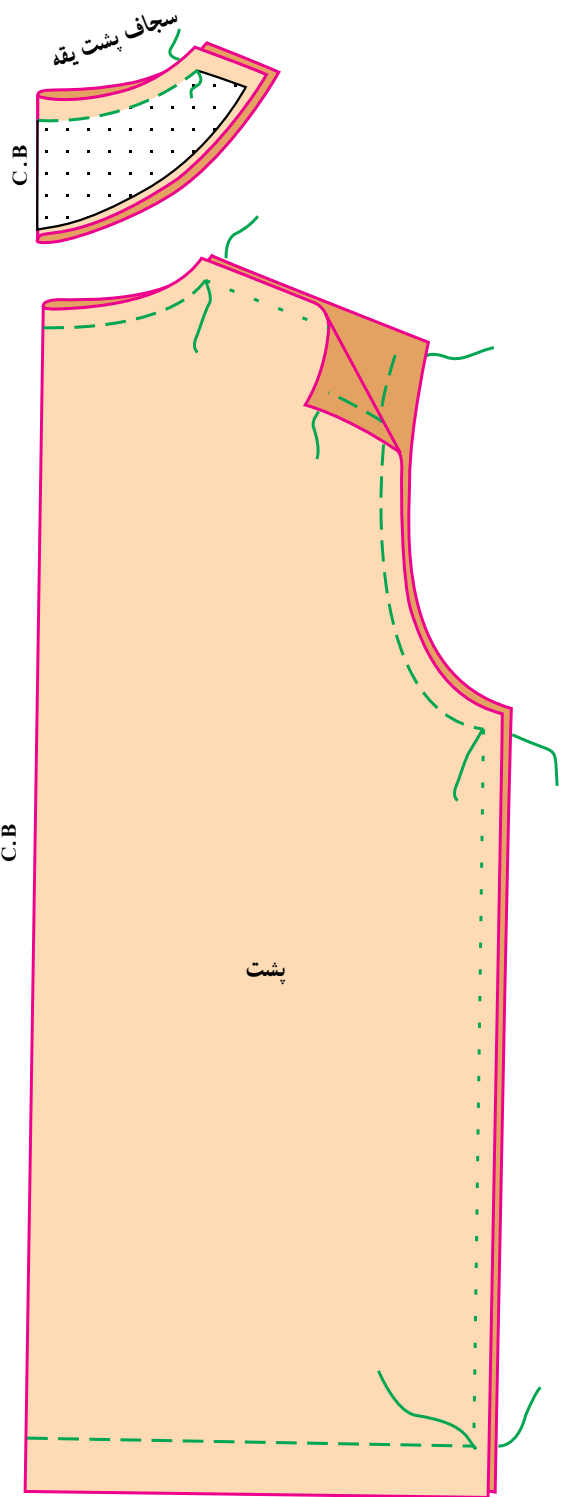
* درزهای پهلو جلو و پشت بالاتنه را به یکدیگر بدوزید.
* درزهای سرشانه جلو و پشت را به یکدیگر بدوزید.
* درزهای سرشانه مربوط به قطعات سجاف یقه را به یکدیگر بدوزید.

* درز زیر آستین را بدوزید (شکل ۱۸۴).
* درزهای دوخته شده را از پشت پارچه، اتوکاری کنید.
* اضافه درز مربوط به لبه پایین لباس و لبه مج آستین را به داخل برگردانده، چرخکاری و سپس اتو کنید.

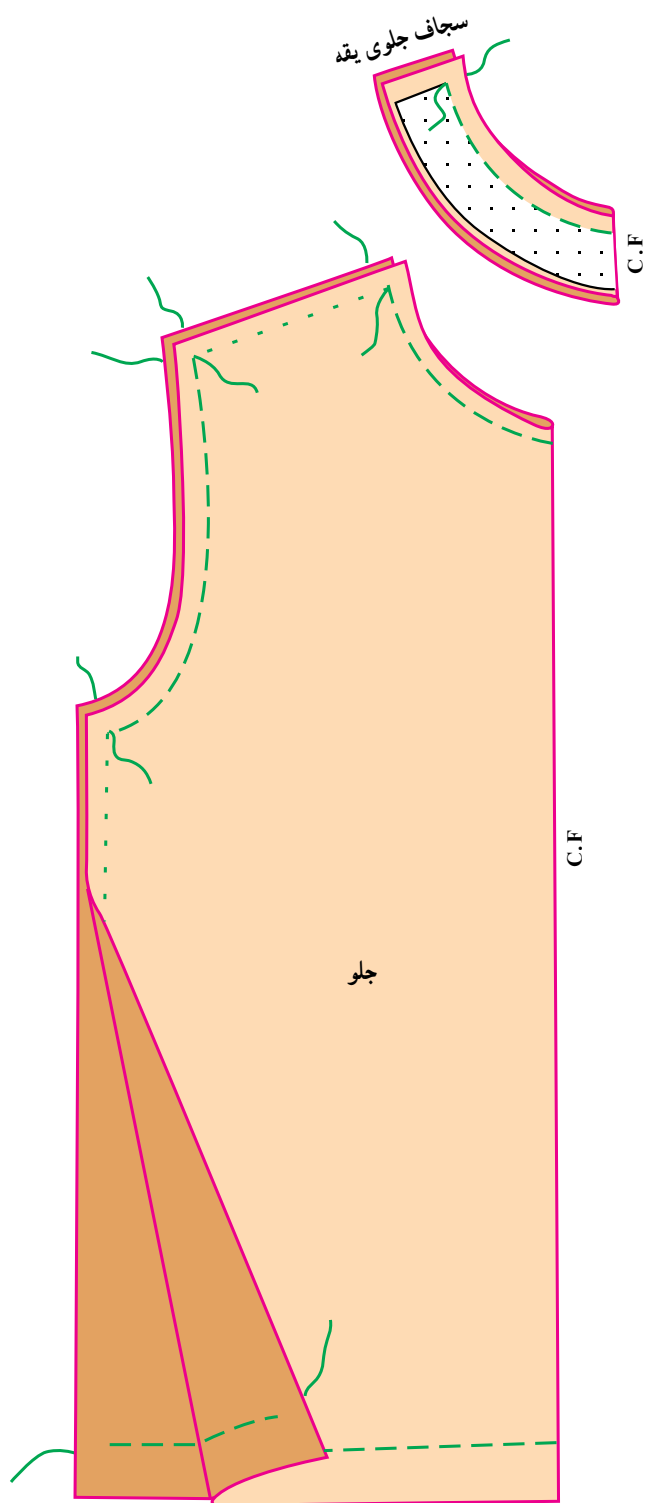
* هلال خارجی مربوط به سجاف یقه را پاکدوزی و سپس اتو کنید.

* سجاف آماده شده را، طبق توضیحات مربوط به یقه های ساده، از جهت هلال حلقه گردن به بالاتنه بدوزید و با ایجاد چند چرت که در امتداد دوخت هلال حلقه گردن صورت می گیرد، سجاف را به داخل بالاتنه برگردانده، لبه یقه را به فاصله ۲/۰ سانتیمتر از لبه، چرخکاری و سپس اتو کنید.

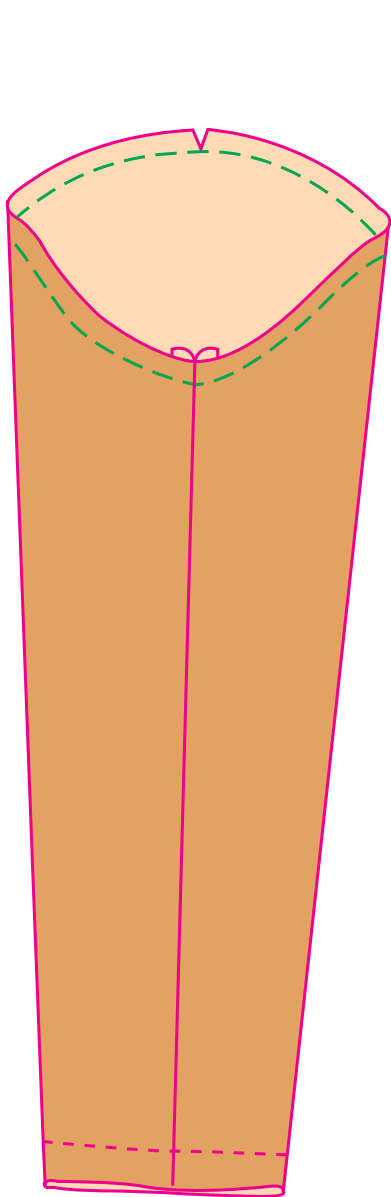
* آستین را به بالاتنه وصل کرده، نقطه ابتدای درز زیر بغل آستین را به نقطه ابتدای درز زیر بغل پهلو بالاتنه موازنه کنید؛ سپس درز دور حلقه آستین را به طرف بالاتنه، چرخکاری و اتو نمایید.

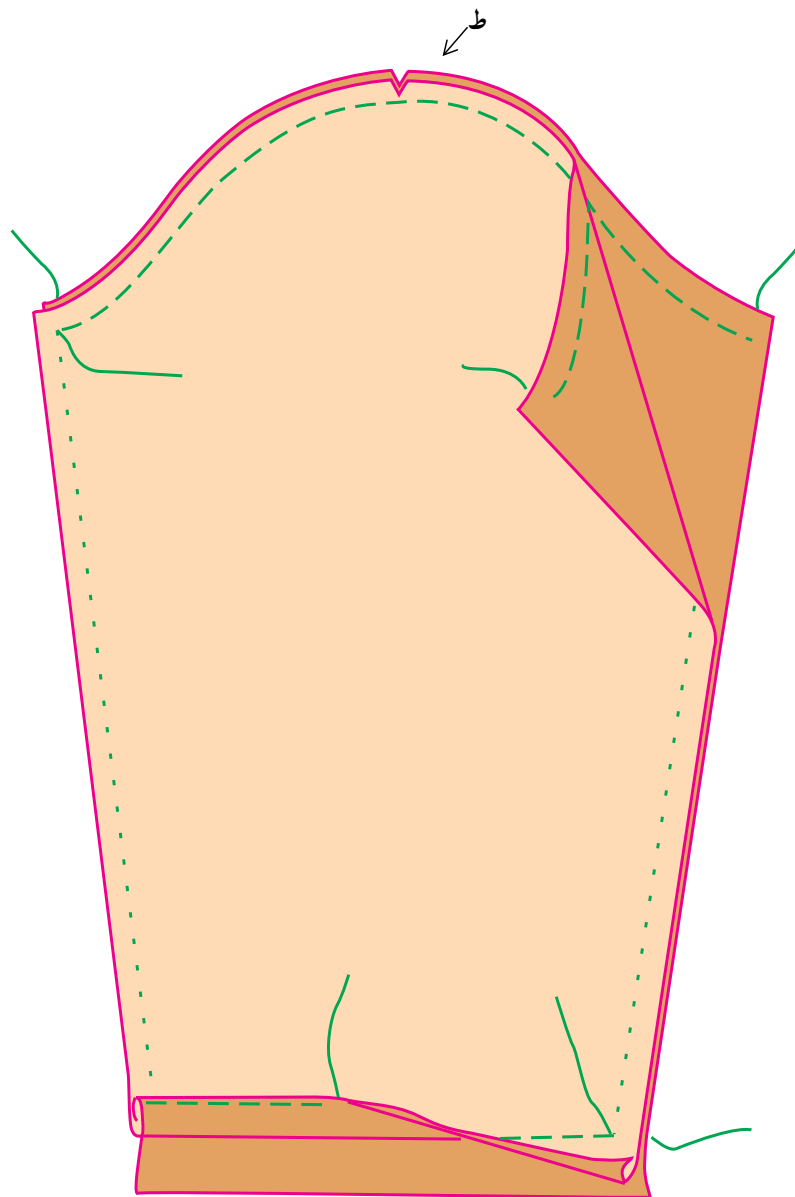
شکل ۱۸۲

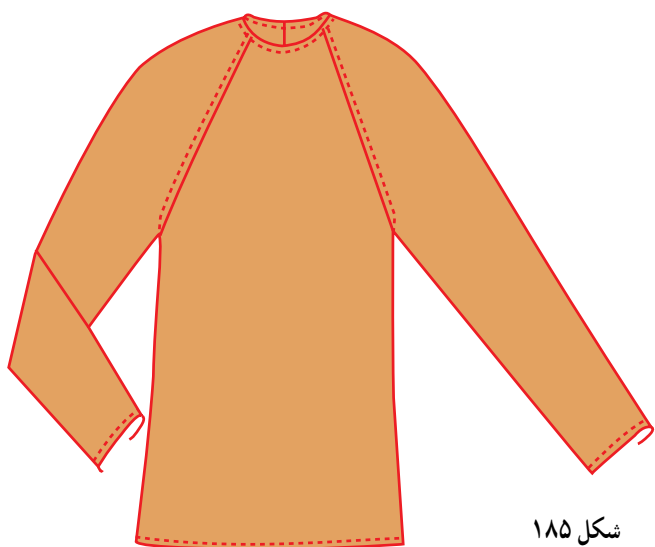
شکل ۱۸۱

شکل ۱۸۴

شکل ۱۸۳

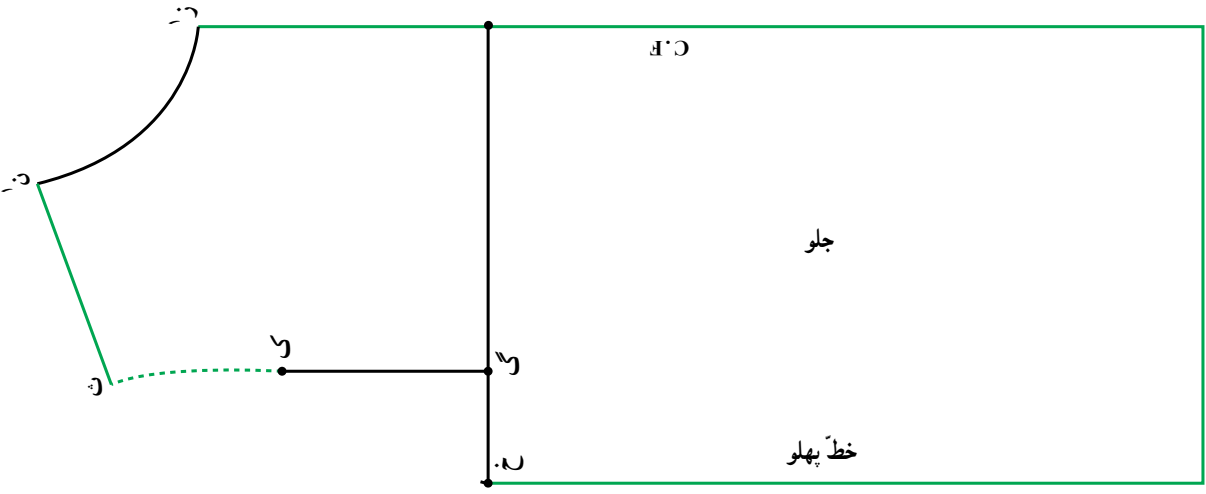

شکل ۱۸۵

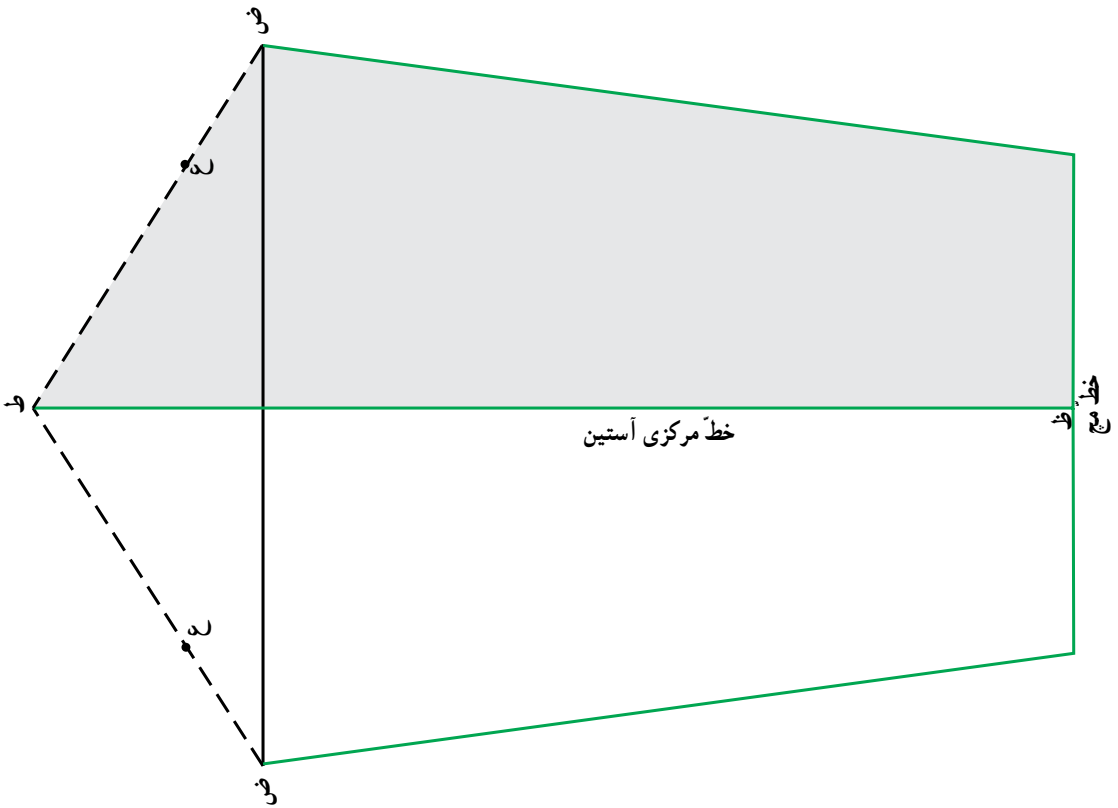
چگونگی رسم الگوی اساس بالاتنه (بدون ساسون)
رگلان ساده (شکل ۱۸۵)

* ابتدا الگوی اساس بالاتنه بدون ساسون را به همراه خطوط آستین تا مرحله شکل ۱۸۶، شکل ۱۸۷ و شکل ۱۸۸ آماده کنید؛ به طوری که خط (ک، گ) در الگوی بالاتنه جلو و پشت و فاصله (ث، خ) برای رسم خطوط آستین، مشخص باشد. همچنین هلال حلقه گردن پشت و جلو را یک سانتیمتر دکلته کنید که بر اثر آن حلقه گردن گشادتر می شود.

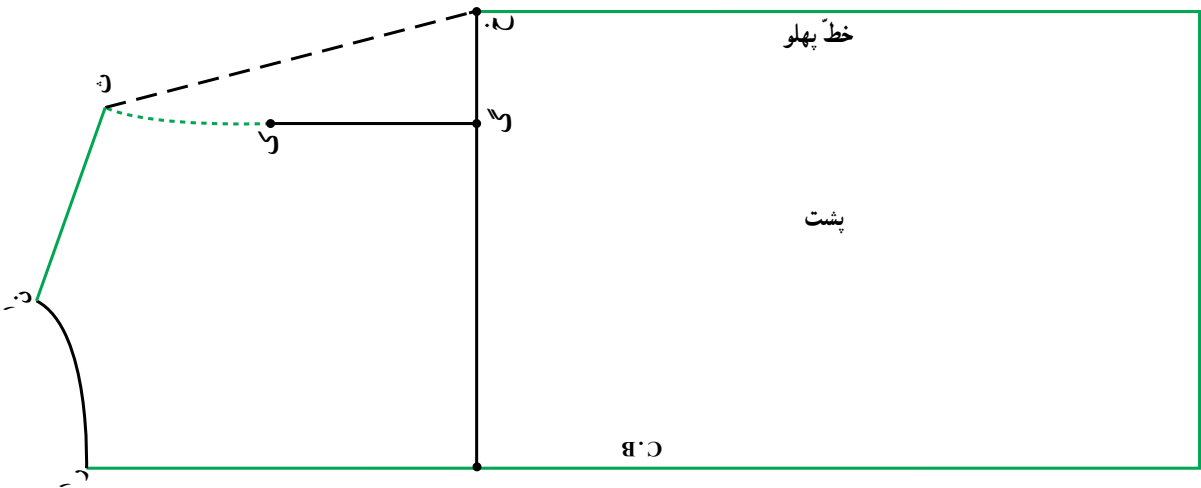
شکل ۱۸۶

شکل ۱۸۸

شکل ۱۸۷

– همچنین نقطه (ع) واقع در $\frac{1}{3}$ فاصله (ض، ط) از آستین معین بوده، الگو را در خط مرکزی وسط آستین (ط، ظ)، تا زده کادر الگوی آستین را کامل کنید.

* اکنون فاصله (ض، ع) از کادر آستین را اندازه بگیرید و مقدار حاصل را از نقطه (خ) در الگوی بالاتنه جلو و پشت برخط (گ، ک) در نقطه‌ی مانند (خ) قطع دهید. (شکل ۱۸۹ و شکل ۱۹۰).

(ض، ع) . (خ، خ')

* وسط فاصله (خ، خ') را در الگوهای بالاتنه جلو و پشت، $\frac{1}{5}$ سانتیمتر گود کرده، هلال زیر بغل آستین رگلان بالاتنه را رسم کنید.

* وسط فاصله (ض، ع) از دو طرف الگوی آستین را نیز $\frac{1}{5}$ سانتیمتر مانند بالاتنه‌ها، گود کرده، هلال زیر بغل الگوی آستین را از نقطه (ض) تا (ع) رسم کنید (شکل ۱۹۱).

* از نقطه (ن') روی هلال حلقه گردن الگوی بالاتنه جلو، $\frac{2}{5}$ سانتیمتر تا نقطه (ذ) علامت بگذارید و از (ذ) به (خ) به طور مستقیم رسم کنید تا خط رگلان مربوط به آستین در الگوی جلو مشخص شود (شکل ۱۸۹).

سانتیمتر $\frac{2}{5}$. (ن، ذ)

* از نقطه (ن') روی هلال حلقه گردن الگوی بالاتنه پشت، $\frac{2}{5}$ سانتیمتر تا نقطه (ژ) علامت گذاشته، سپس از این نقطه به نقطه (خ) به طور مستقیم رسم کنید تا خط رگلان مربوط به آستین در الگوی پشت مشخص می‌شود (شکل ۱۹۰).

* دو خط موازی با خط مرکزی آستین و به فاصله هر یک $\frac{2}{5}$ سانتیمتر از آن، مطابق شکل ۱۹۱ رسم کنید و آنها را «خط شماره ۱» مربوط به جلوی آستین و «خط شماره ۲» مربوط به قسمت پشت آستین منظور کنید.

* خط (ذ، خ') از الگوی بالاتنه جلو را اندازه گرفته، سپس مقدار حاصل را روی الگوی آستین از نقطه (ع) در سمت جلوی آستین، به گونه‌ای رسم کنید که خط شماره ۱ را در نقطه مشابه (ذ) قطع کند (شکل ۱۹۱).

* خط (ژ، خ') از الگوی بالاتنه پشت را اندازه گرفته، سپس مقدار حاصل را روی الگوی آستین از نقطه (ع) در سمت پشت آستین به گونه‌ای رسم کنید که خط شماره ۲ را در نقطه مشابه (ژ) قطع کند (شکل ۱۹۱).

* از نقطه (ذ) به نقطه (ژ) روی الگوی آستین هلال رسم کنید که مربوط به هلال حلقه گردن روی الگوی آستین می‌باشد.

* در الگوی بالاتنه جلو، خط (ذ، خ') را قیچی زده، قسمت بالای شانه را از الگو، جدا و خارج کنید.

* در الگوی بالاتنه پشت، خط (ژ، خ') را قیچی زده، قسمت بالای شانه را از الگو، جدا و خارج کنید.

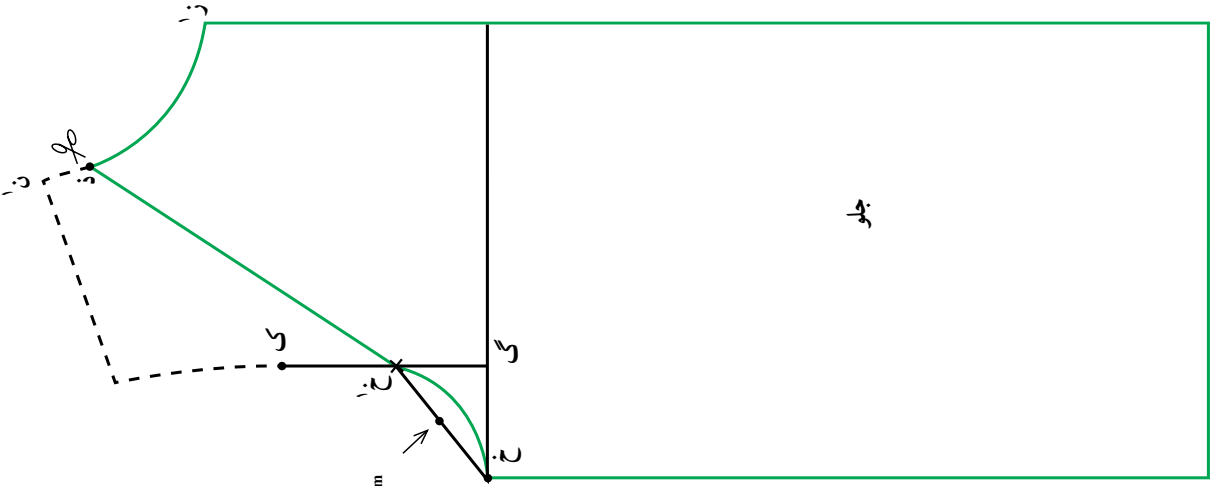
* سطح سجاف یقه را در الگوی جلوی بالاتنه به عرض ۳ سانتیمتر و بموازات هلال حلقه گردن (ذ، ز) رسم کنید (شکل ۱۹۲).

* سطح سجاف یقه را در الگوی پشت بالاتنه، به عرض ۳ سانتیمتر و بموازات هلال حلقه گردن (ژ، ر) رسم کنید (شکل ۱۹۳).

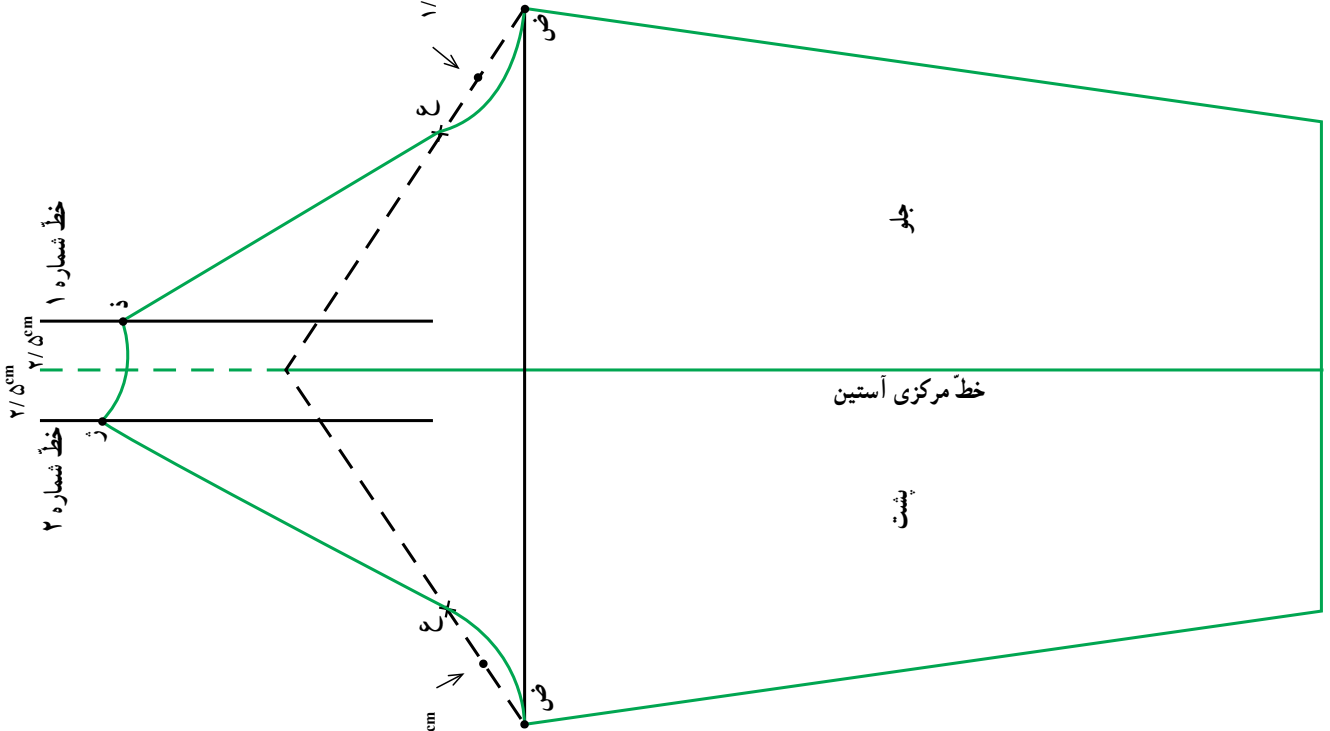
* سطح سجاف یقه را در الگوی آستین، به عرض ۳ سانتیمتر و بموازات هلال حلقه گردن (ژ، ذ)، رسم کنید (شکل ۱۹۴).

نقاط موازنه (خ') از الگوی بالاتنه در مقابل نقاط (ع) از الگوی آستین و همچنین نقاط موازنه (خ) از الگوی بالاتنه در مقابل نقاط (ض) از الگوی آستین، در هنگام دوخت، باید مشخص باشد.

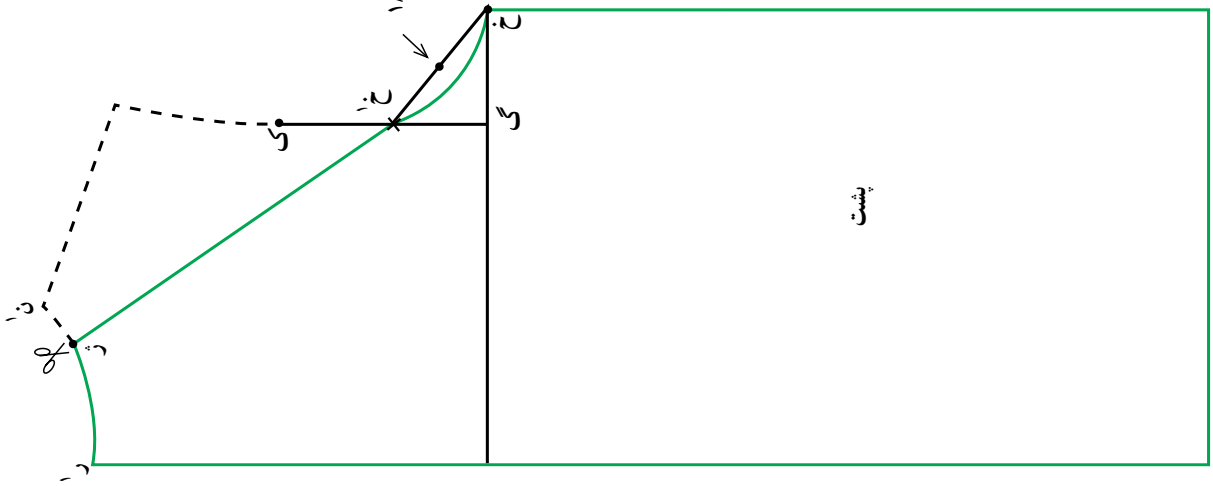
شکل ۱۸۹

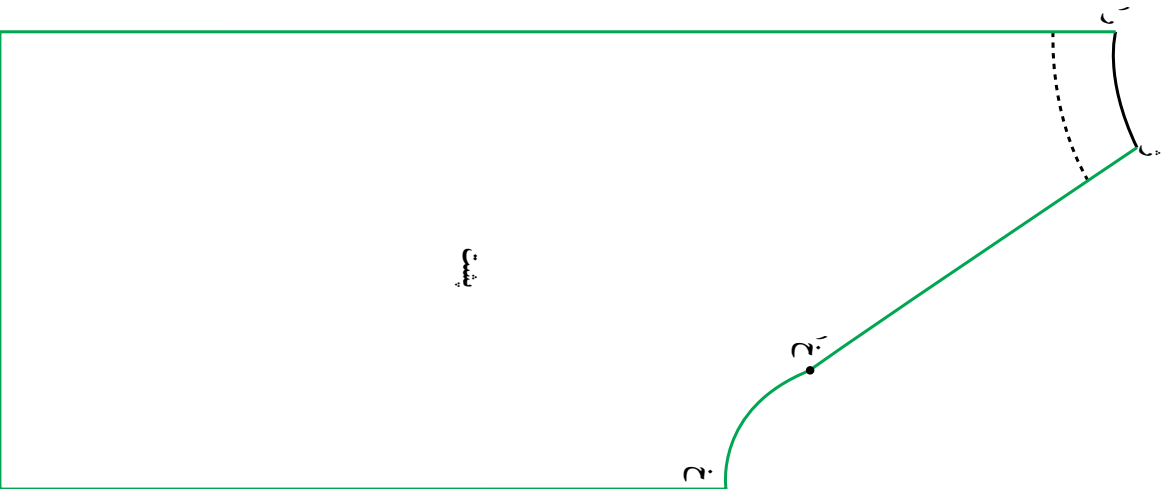

شکل ۱۹۱

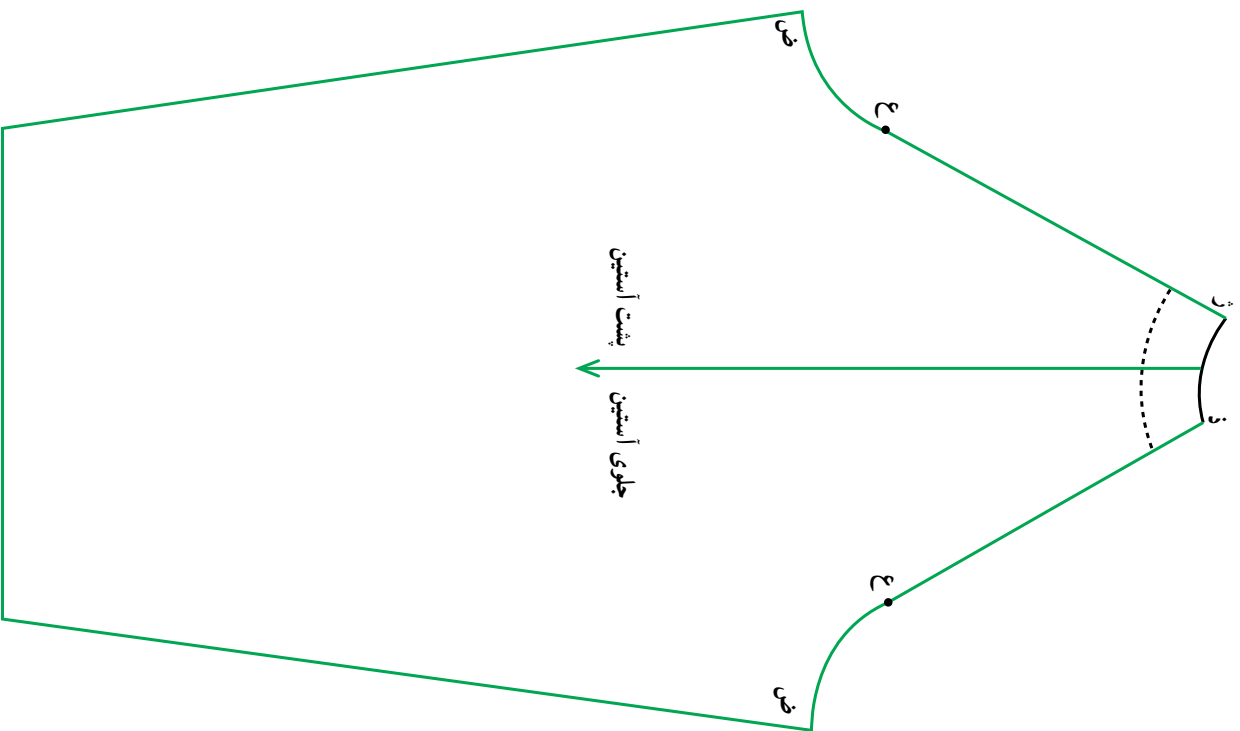

شکل ۱۹۰

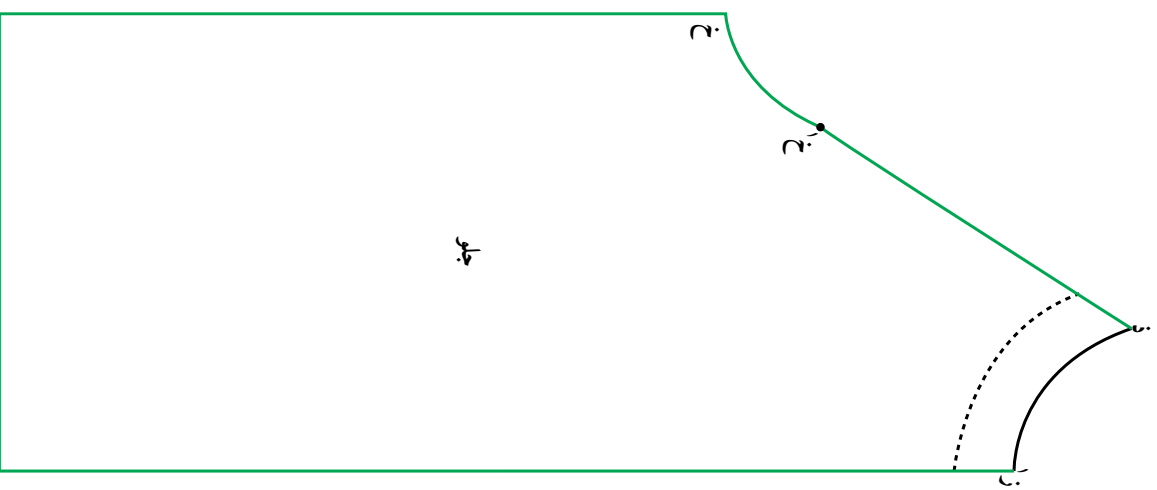

شکل ۱۹۳

شکل ۱۹۴

شکل ۱۹۵